

การสร้างชุดการสอนความพร้อมทางสติปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย
เรื่อง "การฝึกความคิดเชิงสร้างสรรค์"

นางยุพา วัฒนะนิพัทธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974 - 561 - 398 - 3

007399

i 17061805

CONSTRUCTION OF AN INTELLIGENCE READINESS
INSTRUCTIONAL PACKAGE ON
"THE PRACTICE OF CREATIVE THINKING"
FOR PRE - SCHOOL CHILDREN

Mrs. Yupa Watananipat

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การสร้างชุดการสอนความพร้อมทางสติปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย
เรื่อง "การฝึกความคิดเชิงสร้างสรรค์"

โดย   นางยุพา วัฒนะนิพัทธ์

ภาควิชา   ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตยวดี บุญเชื้อ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *สุปรดิษฐ์ บุณนาท* ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุปรดิษฐ์ บุณนาท)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *ทศนา แชนมณี* ..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แชนมณี)

..... *กิตยวดี บุญเชื้อ* ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตยวดี บุญเชื้อ)

..... *สุนสุข บุญสวัสดิ์* ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนสุข บุญสวัสดิ์)

..... *น้อมศรี เสด* ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เสด)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การสร้างชุดการสอนความพร้อมทางสติปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย
ชื่อนิสิต   นางยุพา วัฒนนิพัทธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวดี บุญซื่อ
ภาควิชา   ประถมศึกษา
ปีการศึกษา   2524

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างชุดการสอนความพร้อมทางสติปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง "การฝึกความคิดเชิงสร้างสรรค์" 2) เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ 80/80 3) ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับชุดการสอนที่สร้างขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดการสอนฝึกความพร้อมทางสติปัญญา แบบทดสอบวัดความพร้อมทางสติปัญญาเกี่ยวกับการฝึกความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้รูป วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม และแบบประเมินชุดการสอน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale)
2. ปรับปรุงชุดการสอน แบบทดสอบวัดความพร้อม และแบบประเมินชุดการสอน โดยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน
3. แนะนำการใช้ชุดการสอนแก่ครู 60 คน จาก 4 โรงเรียน ซึ่งมีอยู่ 2 คน ที่จะต้องนำชุดนี้ไปสอนแก่นักเรียนของตน และแจกแบบประเมินชุดการสอน เพื่อให้ครูได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อชุดการสอนชุดนี้
4. สังเกตครู 2 คน ที่ใช้ชุดการสอนแก่นักเรียน 30 คน (ครู 1 คน คือนักเรียน 30 คน) จาก 2 โรงเรียน และได้มีการทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน โดยจัดไว้ในวันแรกและวันที่ 3 ซึ่งเป็นวันเสร็จสิ้นการใช้ชุดการสอน

5. สัมภาษณ์นักเรียนหลังทำแบบทดสอบทั้งก่อนและหลังการทดลองสอน เพื่อทราบชื่อภาพเหล่านั้น แล้วบันทึกไว้ในแบบทดสอบ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และคะแนนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ที่ได้จากการฝึกด้วยชุดการสอนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อหาค่าประสิทธิภาพชุดการสอนที่สร้างขึ้น จากนั้นนำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความพร้อมของเด็กอนุบาล 2 กลุ่ม มาเปรียบเทียบความแตกต่างของการพัฒนาความพร้อมทางสติปัญญา ระหว่างก่อนฝึกและหลังฝึกด้วยการทดสอบค่า $t(t\text{-test})$ นำข้อมูลจากแบบประเมินชุดการสอนมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. คะแนนประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าคะแนนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 91.01 และ 85.14 ตามลำดับ นับได้ว่าชุดการสอนชุดนี้มีประสิทธิภาพ ซึ่งค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80

2. นักเรียน 2 กลุ่ม มีคะแนนพัฒนาการความพร้อมทางสติปัญญา ระหว่างก่อนฝึกและหลังฝึกด้วยชุดการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ และคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกด้วยชุดการสอนสูงกว่าก่อนฝึก แสดงให้เห็นว่าการฝึกความพร้อมทางสติปัญญาด้วยชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น จะช่วยพัฒนาความพร้อมทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความคิดเห็นของครูอนุบาลต่องค์ประกอบของชุดการสอนที่สร้างขึ้นแต่ละเรื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4.06 ถึง 4.37 และค่าความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4.10 ถึง 4.48 จากระดับคะแนน 1 ถึง 5 ซึ่งเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานประเมินค่าของเบสต์ (Best) ปรากฏว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และเห็นด้วยอย่างมาก ตามลำดับ แสดงว่าครูอนุบาลพอใจและเห็นคุณค่าของชุดการสอนที่สร้างขึ้น เพราะความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจของผู้วิจัย เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้มีการผลิตชุดการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยในแนวหลายมากขึ้น

1

Thesis Title   Construction of an Intelligence Readiness
Instructional Package on "The Practice of
Creative Thinking" For Pre - School Children.

Name   Mrs. Yupa Watananipat

Thesis Advisor   Assistant Professor   Kitiyavadi Boonsue

Department   Elementary Education

Academic Year   1981

ABSTRACT

Purposes :

The purposes of this research was three folds : (1) construction of an Intelligence Readiness Instructional Package on "The Practice of Creative Thinking" For Pre - School Children. (2) to find out the officiency of the completed package of the 80/80 standard. (3) to study the opinons of the teachers in the kindergarten towards the utilization of the package.

Procedure :

The tools in this research were

1. An Intelligence Readiness Instructional Package on "The Practice of Creative Thinking" on circle triangle square and the evaluation rating scale on the utilization the package.
2. Improved the package, the test and the evaluation scale by surveying the opinions of the tree experts.
3. Oriented the use of the package for 60 teachers in four schools, two teachers administer the package to their

2

students. After that they will all evaluation of the package to the usage in order to get the reaction package.

4. Before teaching the package, the students were given a pre - test. After they had finished the exercises, a post - test was given to determine the usefulness of the package.

5. In order to get the students' idea on the answering pre and post - test, the teachers interviewed the ideas then wrote on the test paper.

6. Analyzed all the data; process of the package usage (E_1) and efficient of the result scores (E_2) and also compared the difference of pre and post - test scores by using t - test. The data was computed to find Mean and Standard Deviation.

Results :

The results of this research indicated that

1. The package was efficient at 91.01/85.14 respectively.

2. The scores of the post - test was significantly higher than that of the pre - test at the .01 and .05 level, which indicated that after learning the package, the students' knowledge were significantly increased.

3. The opinion of the kindergarten teachers' scores to the package were between 4.06 to 4.37 and over all opinions to the package were 4.10 to 4.48 from 1 - 5 ranking scale. After comparing to Best's ranking scale, it was that the package was the most qualified which corresponded to the hypothesis. Moreover they also encouraged to instruct the package for pre - school children.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างมากจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวดี บุญชื้อ หัวหน้าภาควิชาประถมศึกษา ท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและเป็นผู้ควบคุม การวิจัย ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงกระบวนการวิจัย ช่วยแก้ไขปัญหาค่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นผู้ ให้กำลังใจตลอดเวลาและยังช่วยแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบ ขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา แฉมมณี ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ พูนสุข บุญสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นอมศรี เลท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เชาวน มณีวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ เปรมสมิทธิ อาจารย์ วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์ และ อาจารย์ ศวง เหมะเกตุ อาจารย์ทุกท่านที่ได้กล่าวนามมานี้ ได้ช่วยให้คำแนะนำข้อคิดเห็น ค่าง ๆ ในการปรับปรุงงานวิจัย และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือ อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ชนาธิป จูตระกูล อาจารย์ใหญ่โรงเรียนอนุบาลบ้านเล็ก อาจารย์ เอกชัย โรจนกิจ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพิพัฒนา อาจารย์ รัตนา อุบลดี ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ฝ่ายอนุบาลโรงเรียนพิพัฒนา อาจารย์ ราศรี ทองสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน ตลอดจนครูอาจารย์ของโรงเรียนที่กล่าวมานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ เอื้อพร โอนพรคณวินุลย์ และอาจารย์ มาลี สุทธิประภากร ซึ่งเป็นผู้นำบุคลากรสอนที่สร้างขึ้นนี้ไปทดลองใช้จริง ผู้วิจัยขอ ขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับผู้ที่จะมีกล่าวถึงไม่ได้เสียในที่นี้ เพราะเป็นผู้ที่ให้ความช่วยเหลือและคอย ให้กำลังใจเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอสำนึกในพระคุณตลอดไปคือ อาจารย์ อรุณี สุขสุข อาจารย์ เนาวรัตน์ แดงยิ้ม อาจารย์ พยอม สุขมาก อาจารย์ ไพบุลย์ อุปันโน คุณกรรณิการ์ นิโลคม คุณอุคม นิโลคม และคุณยุพนา วัฒนนิพัทธ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณสมบุรณ์ วัฒนนิพัทธ์ คุณแม่ของผู้วิจัย ซึ่ง คอยห่วงใยช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

อนึ่ง ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มอบทุนอุดหนุนการวิจัยให้จำนวนหนึ่ง จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ยุพา วัฒนนิพัทธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
/ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
/ วัตถุประสงค์ในการวิจัย	14
/ สมมติฐานการวิจัย	15
/ การทวนคว้าและวิธีดำเนินการวิจัย	15
/ ขอบเขตการวิจัย	18
/ ขอบตกลงเบื้องต้น	18
/ ความจำกัดของการวิจัย	18
/ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	19
/ คำจำกัดความของการวิจัย	19
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
/ พัฒนาการทางสติปัญญา	21
/ ความคิดสร้างสรรค์	24
/ การสอนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	28
/ การพัฒนาการแนวคิดของการปฐมวัยศึกษา	29
/ ชุดการสอน	44
/ องค์ประกอบของชุดการสอน	44
/ ประเภทของชุดการสอน	45
/ ตัวอย่างระบบชุดการสอนที่มีชื่อเสียง	49
/ ประโยชน์ของชุดการสอน	52

การผลิตชุดการสอนตามแผนจุฬา	53
ชุดการสอนตามแผนจุฬาที่มีประสิทธิภาพ	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62

3 วิธีการดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล	69
การเตรียมงานวิจัย	69
เครื่องมือการวิจัย	70
กลุ่มตัวอย่างประชากร	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	79
สรุปผลและให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการวิจัย	
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	100
ความมุ่งหมายของการวิจัย	100
สมมติฐานของการวิจัย	100
กลุ่มตัวอย่างประชากร	100
วิธีการดำเนินการวิจัย	101
สรุปผลการวิจัย	102
อภิปรายผลการวิจัย	102
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	114
ประวัติ	194

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	หน่วยงานที่จัดบริการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน รูปแบบที่จัด เขตบริการและจำนวน ศูนย์หรือโรงเรียน	5
2	คะแนนการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนความพร้อมทางสติปัญญา เรื่อง "การฝึกความคิดเชิงสร้างสรรค์"	85
3	เปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการ ความพร้อมของ เด็กก่อนฝึกและหลังการฝึกด้วยชุด การสอน	89
4	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้ศึกษาชุดการสอน เกี่ยวกับแนวคิดในการสอน	90
5	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้ศึกษาชุดการสอน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการ เรียนรู	91
6	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้ศึกษาชุดการสอน เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา	92
7	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้ศึกษาชุดการสอน เกี่ยวกับกิจกรรมในการ เรียน ..	93
8	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้ศึกษาชุดการสอน เกี่ยวกับสื่อการเรียน	94
9	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้ศึกษาชุดการสอน เกี่ยวกับแบบฝึกความพร้อม	95
10	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้ศึกษาชุดการสอน เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ..	96
11	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้ศึกษาชุดการสอน เกี่ยวกับคู่มือการใช้ชุดการสอน .	97
12	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นทั้งหมดของครูผู้ศึกษาชุดการสอนต่อองค์ประกอบที่สำคัญ ของชุดการสอน	98
13	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้ศึกษาชุดการสอน เกี่ยวกับข้อคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไป ..	99
14	คะแนนการทดสอบประสิทธิภาพชุดสอนแบบรายบุคคล (1:3)	116
15	คะแนนการทดสอบประสิทธิภาพชุดสอนแบบกลุ่ม (1:10)	118
16	คะแนนทดสอบก่อนและหลังฝึกความพร้อมด้วยชุดการสอน ของเด็กอนุบาล โรงเรียนพิพัฒนา กรุงเทพมหานคร	120
17	คะแนนทดสอบก่อนและหลังฝึกความพร้อมด้วยชุดการสอน ของเด็กอนุบาล โรงเรียนอนุบาลบ้านเด็ก กรุงเทพมหานคร	122
18	อายุเด็กอนุบาลที่ทดลองใช้ชุดการสอน	123